

---

geven in de kritische bezwaren tegen de oude Schriftbeschouwing.

Hij verwachtte van Bavinck dat de praxis van een werkkring 'in uwe kerk' hem de ogen niet zou doen sluiten voor genoemde bezwaren, maar dat hij zou blijven uitzien naar en naar zijn vermogen medewerken aan de oplossing van dit probleem.

Wanneer echter iemand van uwe talenten en energie na verplaatsing uit de overwegend kritische in de overwegend dogmatische sfeer zou trachten zich als het ware voor zichzelf van de zaak af te maken door te zeggen: het lijkt mij nu weer anders toe en het vroegere werkte schadelijk, dan zou ik dit een veeg teken achten (22 december 1880; 79 v).

Bavinck las de brief van Snouck 'met warme belangstelling'. Hij stond op het punt, het ambt van predikant in de Christelijke Gereformeerde Kerk te Franeker op zich te nemen. Hij zag er tegen op, maar verwachtte er toch iets eigensoortigs van.

Misschien geeft mij de omgang met de gemeente, met eenvoudige, vrome mensen, wat de studeerkamer toch niet schenken kan. Neen, het is waar, Kuenen en Scholten hebben op mij (behalve in de Schriftbeschouwing) niet veel invloed gehad, als ge daaronder verstaat het verliezen van geloofswaarheden en het aannemen van andere, van de hunne. Maar zij hebben wel (hoe kon het anders) invloed gehad op de kracht en de wijze, waarmee ik die waarheden omhels. Het naïve van het kinderlijk geloof, van het onbegrensd vertrouwen op de mij ingeprinte waarheid, zie, dat ben ik kwijt...

Hij realiseerde zich dat hij dat nooit terug zou krijgen; hij was er zelfs dankbaar voor, dat te hebben verloren. Er was in het naïeve veel dat 'onwaar' was. En toch was er in dat naïeve 'iets dat goed doet; iets dat blijven moet, zal de waarheid ons ooit zoet en dierbaar wezen'. Hij hoopte in de gemeente nog mensen te ontmoeten 'die dat hebben en er zoo wel bij zijn en zoo gelukkig'. Dan wenste hij weer te geloven zoals zij, 'zoo blij en zoo vrolijk'. Maar hij wist dat dat voorbij was; zou men trachten dat weer terug te krijgen, dan zou